

Kadernota 2024
Gemeente Waalre

Inhoudsopgave

Voorwoord Kadernota 2024.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Financiële uitgangspunten.....	5
3. Ontwikkelingen.....	8
4. Noodzakelijke opgaven	11
5. Wensen.....	13
6. Resumé.....	14

Voorwoord Kadernota 2024

Voor u ligt de Kadernota 2024. Een vooruitblik op het komende jaar en de voornemens die we in Waalre in de begroting 2024 door vertalen.

We leven nog steeds in een onrustige wereld waarin veel mensen op de vlucht zijn, er nog steeds sprake is van inflatie en een oorlog in Oekraïne. Het dagelijks leven van de inwoners van Waalre en in heel Nederland is duurder geworden. Dat geldt ook voor de overheid. Door prijs- en CAO ontwikkelingen in de overheidssector is de financiële huishouding van de overheid ook lastiger geworden.

De financiële positie van Waalre blijft voorlopig onzeker

Door de indexering (als gevolg van prijsontwikkelingen) gaat Waalre haar ramingen fors naar boven bijstellen voor wat betreft de investeringen en reguliere budgetten in de begroting. Het Rijk geeft in de Voorjaarsnota 2023 aan dat vanaf het begrotingsjaar 2027 er structurele ruimte bijkomt voor gemeenten. De onduidelijkheid voor het 'ravijnjaar' 2026 en de opschalingskorting is daarmee niet weg. De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) gaat met het Rijk hierover opnieuw in gesprek. De onduidelijkheid wat dit voor Waalre betekent, blijft!

In deze kadernota staat op een rij wat de noodzakelijke en wenselijke aanpassingen in de begroting zijn, voor zover we daar nu al zicht op hebben. We blijven afhankelijk van de uitkomsten van de mei- en septembercirculaires van het Rijk om te kunnen bepalen waarvoor we voldoende ruimte hebben in de Waalrese begroting. Het blijft voorlopig spannend wat het Rijk voor maatregelen voor bijvoorbeeld het jaar 2026 neemt en wat deze Waalre gaan brengen. Doordat de onduidelijkheid voor een structurele evenwichtige financiële situatie nog uitblijft kijken we, indien nodig, naar andere maatregelen. We sluiten niet uit dat we ook ingrijpen in plannen en investeringen die we eerder al in onze meerjarenbegroting hebben opgenomen. Er zal dan opnieuw gekeken moeten worden wat we nu nog kunnen en wat we moeten temporiseren. Realiteitszin blijft nodig om tijdig bij te kunnen sturen!

De speelruimte in de keuzes die Waalre kan maken hangen af van de mogelijkheden die het Rijk ons gaat bieden. Via deze kadernota kan de gemeenteraad in ieder geval wel de prioriteiten aangeven voor Waalre en kan bij de begroting, als er meer bekend is over de financiële mogelijkheden voor Waalre, worden bepaald of, hoe en wanneer er ruimte is voor het oppakken hiervan.

Tot slot

Deze Kadernota heeft geen leuke boodschap. We vertrouwen er op dat we samen voor Waalre de goede keuzes kunnen maken!

1. Inleiding

Voor de huidige gemeenteraad is dit de tweede kadernota/-brief van deze bestuursperiode en de eerste na vaststelling raads- en uitvoeringsprogramma. In 2022 is gelijktijdig met het vaststellen van het raadsprogramma 2022-2026 een kaderbrief 2023 aangeboden welke als uitgangspunt heeft gediend voor de op te stellen begroting 2023-2026. Daarna is op 10 januari 2023 het uitvoeringsprogramma 'Met elkaar op weg naar de toekomst' vastgesteld. Via dit uitvoeringsprogramma zijn de ambities vanuit het raadsprogramma vertaald in de begroting van de gemeente Waalre.

Het uitvoeringsprogramma vormt de leidraad voor de gemeente Waalre voor de komende jaren. Samenwerking is de rode draad in het raads- en uitvoeringsprogramma. Het biedt de gemeente Waalre de mogelijkheid om onze voorzieningen op peil te houden en dienstverlening dichtbij inwoners te organiseren. Bij het vaststellen van het uitvoeringsprogramma is aangestipt dat we niet alles in één keer kunnen uitvoeren omdat we daarvoor niet de capaciteit en financiële middelen hebben.

Deze Kadernota 2024-2027 bevat de kaders voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 en is bedoeld om een integrale afweging te maken tussen de beleidsambities en de beschikbare financiële middelen in deze periode. In de huidige begroting is voor de jaren 2024 tot en met 2026 reeds uitgegaan van een ozb- verhoging van 7,5% per jaar bovenop een inflatiecorrectie van 2,5% per jaar. Definitieve besluitvorming daarover voor het jaar 2024 volgt bij de vaststelling van de begroting november aanstaande.

In deze kadernota is nog geen financieel perspectief geschetst voor de begroting 2024-2027 omdat op het moment van schrijven van deze kadernota een aantal zaken nog lastig in te schatten c.q. onbekend is. Denk hierbij aan loon- en prijsindexeringen en de uitkomst van de meicirculaire. Het noemen van concept begrotingssaldi zou om die reden een incompleet beeld geven en mogelijk tot verkeerde discussies leiden. Dit willen we graag voorkomen. We gaan komende tijd zorgvuldig aan de slag om na te lopen welke indexeringen voor budgetten / kredieten benodigd zijn.

Eind juni ontvangt u een raadsinformatiebrief waarin de gevolgen van de meicirculaire 2023 worden vertaald en een actueel beeld van de financiële positie van de gemeente Waalre wordt gepresenteerd. Het streven is dat u deze raadsinformatiebrief op het moment van de oordeelsvormende bijeenkomst reeds heeft ontvangen, zodat u de uitkomsten daarvan hierbij kunt betrekken.

De combinatie van deze kadernota en de raadsinformatiebrief stelt uw raad in staat om richting te geven aan de op te stellen programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027. Op basis hiervan zal het college vervolgens de begroting 2024-2027 opstellen. In aanloop naar de besluitvorming van de begroting ontvangt u dan een raadsinformatiebrief over de septembercirculaire die u vervolgens weer kunt benutten bij de oordeels- en besluitvorming over de begroting.

2. Financiële uitgangspunten

In dit hoofdstuk beschrijven we de uitgangspunten voor de begroting 2024-2027. Basis voor de begroting 2024 vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de programmabegroting 2023, inclusief de besluiten van uw gemeenteraad na het opstellen van de begroting 2023 met als belangrijkste punt het uitvoeringsprogramma. Nieuwe ontwikkelingen die relevant zijn voor de begroting 2024 worden eveneens meegenomen.

Voor het opstellen van de programmabegroting 2023 zijn onderstaande uitgangspunten, afkomstig uit het raadsprogramma, gehanteerd. Hieraan is punt 5 toegevoegd. Zij dienen een solide financiële positie van de gemeente en worden voor het opstellen van de begroting 2024 als basis gebruikt:

- 1. Meerjarig sluitende begroting*
Het college streeft ernaar u een sluitende begroting 2024 en meerjarenraming 2025 – 2027 aan te bieden, ook met het oog op de eisen die de Provincie hieraan stelt als toezichthouder.
- 2. Voor het opvangen van risico's bedraagt de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van de totale risico's*
De vrije reserves bestaan uit de Algemene bufferreserve en de Algemene reserve vrij besteedbaar. Mocht het totaal van deze beide reserves hoger zijn dan 110% van de totaal gecalculerde risico's, dan kan op dat moment pas dit surplus ingezet worden voor éénmalige uitgaven. Zoals met u afgesproken bezien wij in het kader van de nota reserves en voorzieningen of dit beleid afdoende is.
- 3. Solvabiliteitsratio bedraagt minimaal 20%*
Via de P&C-cyclus wordt dit kengetal opgenomen en verantwoord. Doordat we leningen moeten gaan aantrekken vanwege de projecten die zijn gepland en waarvoor ook is gereserveerd komt dit kengetal wel onder druk. In de jaarrekening 2022 ziet u dat de solvabiliteit onder de 20% is gedaald. Dit jaar komen we met een update van de nota Reserves en Voorzieningen waarbij we specifiek aandacht zullen besteden aan de solvabiliteit. Vooruitlopend hierop lijkt het ons verstandig het jaarrekeningresultaat 2022 te storten in de algemene reserve en niet te besteden aan nieuwe plannen.
- 4. Structurele exploitatieruimte mag niet negatief zijn (structurele baten zijn hoger dan de structurele lasten)*
Via de P&C-cyclus wordt dit kengetal opgenomen en verantwoord.
- 5. Rekenrente nieuwe investeringen vanaf begroting 2024*
Vanaf de begroting 2024 worden voor nieuwe investeringskredieten naast afschrijvingslasten ook rentelasten berekend over het investeringsbedrag. Op deze manier houden we rekening in onze begroting met het aantrekken van leningen ten behoeve van investeringen. In het verleden heeft de gemeente Waalre nauwelijks leningen afgesloten, maar gezien de piek aan investeringen die komende jaren op de planning staan, zullen we komende jaren meer extern gaan financieren. Het rentepercentage hebben we

vooral nog ingeschat op 4%. Dit is gebaseerd op de tarieven voor langlopende leningen bij de BNG op dit moment (stand maart 2023). Dit gaat tot een forse structurele verhoging van de lasten in de begroting 2024 leiden. Tijdens het opstellen van de begroting 2024-2027 zullen we dit rentepercentage nog kritisch bekijken.

Voor de toerekening van de rentelasten wil de Gemeenten Waalre gebruik maken van de rente-omslagmethode. De kosten die dan gepaard gaan met deze externe financiering worden dan doorberekenen aan de taakvelden over het geheel van de investeringen (activa).

6. *Loon- en prijsindex*

Bij de raadsinformatiebrief van de meicirculaire zal een inschatting worden gemaakt van de loon- en prijsindex voor de begroting van de gemeente Waalre en gemeenschappelijke regelingen. Op het moment van schrijven van deze kadernota kunnen we hier nog geen complete inschatting van maken omdat we eerst samen met de organisatie voor alle bestaande budgetten/kredieten moeten beoordelen of deze financieel nog toereikend zijn.

Financiële uitgangspositie

We hebben op dit moment nog geen zicht op de uitkomsten van de meicirculaire, wat de financiële planning complex maakt. De 2e turap, het resultaat van de jaarrekening 2022 en de meicirculaire zullen naar verwachting van betekenisvolle invloed zijn op de financiële uitgangspositie van de gemeente. Zodra wij de effecten van de meicirculaire hebben doorgerekend informeren wij u hierover met een raadsinformatiebrief (inclusief de structurele gevolgen van de 2^e turap 2023 en de jaarrekening 2022). In deze raadsinformatiebrief zullen we ook een beeld schetsen van de benodigde bedragen voor loon- en prijsindexering en eventuele overige mutaties. Wat het college betreft is het financiële beeld na doorrekening van de meicirculaire uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2024 – 2027. Uiteraard zullen zich in de maanden tussen het opstellen van de kadernota en de vaststelling van de begroting ook financiële mutaties voordoen. Hierover zullen we uw raad dan middels de begroting 2024-2027 en/of de raadsinformatiebrief omtrent onder andere de septembercirculaire informeren.

Financieel kader voor een sluitende begroting 2024 - 2027

We willen u vragen voor het opstellen van de begroting in te stemmen met de lijst van noodzakelijke opgaven en voor de wensen aan te geven wat voor prioriteit dit voor u heeft. Bovendien vragen we van u een kader over hoe om te gaan met de financiering van deze opgaven mochten de inkomsten uit de meicirculaire 2023 onvoldoende zijn om te komen tot een sluitende begroting inclusief noodzakelijke opgaven (en eventueel ook, een deel van, de geprioriteerde wensen):

1. Verhogen van structurele baten

Een knop waar u als raad aan kunt draaien is het verhogen van structurele baten. Hierdoor genereert de gemeente meer inkomsten door bijvoorbeeld het verhogen van de belastingtarieven en leges. Uitgangspunt is het streven naar 100% kostendekking voor leges en heffingen. Bovendien worden vanuit het Rijk hierover ook randvoorwaarden meegegeven.

In de huidige begroting is een meerjarige indexering van OZB tarieven van 2,5% opgenomen. Bovendien is vanaf het jaar 2023 in de huidige begroting gerekend met een incidentele stijging van de OZB met 7,5% per jaar voor de jaren 2023 t/m 2026. Elke extra stijging van de OZB tarieven van 1% betekent een lastenverhoging voor de huiseigenaren van gemiddeld € 5 per jaar en een structurele opbrengst voor de gemeenten van € 40.000,- per jaar.

Het college is van mening dat met de in de begroting 2023-2026 opgenomen verhogingen van de OZB een noodzakelijke inhaalslag is gemaakt voor wat betreft de belastingcapaciteit van de gemeente. De wens om als kleine gemeente de noodzakelijke opgaven uit te voeren, heeft een prijs. Als welvarende en relatief vermogende gemeenschap krijgt de gemeente Waalre per inwoner een lage uitkering vanuit het gemeentefonds. In de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds gaat men er namelijk vanuit dat gemeente met een hoog WOZ-areaal ook meer inkomsten kunnen genereren.

2. Verlagen van structurele lasten

Een tweede knop waar u als raad aan kunt draaien is het verlagen van structurele lasten. Hiervoor is maar een beperkt deel van de begroting beschikbaar omdat de gemeente veelal wettelijke taken uitvoert waarop niet kan worden bezuinigd. Voor een aantal wettelijke taken is het wel mogelijk om een lager kwaliteitsniveau te hanteren. Hieraan zit echter een beperking omdat achterstallig onderhoud op bijvoorbeeld wegen, groen en riolering wettelijk niet is toegestaan.

Het is aan u om de juiste keuzes te maken, waarmee ook de financiën structureel op orde blijven, kapitaalgoederen van de gemeente duurzaam onderhouden worden en we samen de voorwaarden scheppen zodat we niet voor ongewenste verassingen komen te staan.

3. Doorschuiven van investeringen

Het doorschuiven van investeringen kan (tijdelijk) financiële ruimte creëren. Bij het doorschuiven van investeringen moet altijd worden beoordeeld in hoeverre dit technisch en/of wettelijk gezien mogelijk is. Zo kan het zijn dat bepaalde investeringen in wegen noodzakelijk zijn voor de veiligheid van de weggebruiker. Ook kan het doorschuiven van een bepaalde investering gepaard gaan met tijdelijk hogere onderhoudskosten.

4. Verbonden partijen

Op het moment dat we als gemeente minder ruimte hebben om te investeren moeten we ook extra kritisch zijn op onze bijdragen aan verbonden partijen. De mate van invloed op deze bijdragen neemt af naarmate het aantal deelnemers groter wordt/is. Gesprekken over de hoogte van de bijdragen aan verbonden partijen hebben alleen effect als we dit met meerdere gemeenten samen voeren. Bovendien kan dit alleen voor zaken waarvoor verbonden partijen nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Ook betekent dit dat verbonden partijen dan minder voor ons kunnen doen/betekenen en dat wij als gemeente in de regio minder 'meetellen'.

3. Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk nemen we u mee in belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Waalre. Deze onderwerpen hebben met elkaar gemeen dat zij nog niet direct in de begroting zijn opgenomen maar wel van belang zijn om te weten, zodat u bij de behandeling van de kadernota 2024 een goede integrale afweging kunt maken.

Indexatie loon- en prijzen

Een bekende component bij een nieuw op te stellen begroting is de component indexering. Deze bestaat uit loon- en prijsindexering. Voor de begroting 2024 moeten we rekening houden met hoge loon- en prijsindexeringen. Als gevolg hiervan zullen ook de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen gaan stijgen. Bij veel gemeenten wordt in het algemeen het uitgangspunt genomen dat indexering gedekt dient te worden uit het accres bij de meicirculaire. Dit is echter geen automatisme. Het kan zo zijn dat het accres lager is dan de berekende indexering. Gezien de hoge indexeringen vinden wij het gepast om u, middels deze kadernota, te informeren over deze onzekerheid. In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire zullen we hierover een zo goed mogelijke inschatting maken.

De nieuwe Cao Gemeenten met salarisstijgingen variërend van circa 7% tot ruim 12% gaat een grote impact hebben op de loonkosten in onze begroting en die van de gemeenschappelijke regelingen.

Ook is de aanbesteding van het nieuwe energiecontract voor de gemeente Waalre hier het vermelden waard. Dit contract zal gezamenlijk met de regiogemeenten plaatsvinden. Op dit moment bedraagt de hoogte daarvan voor de gemeente Waalre (exclusief sportclubs, sporthallen en riolering) € 125.000,-. Bizob heeft de verwachting uitgesproken dat dit fors zal gaan toenemen. De aanbesteding loopt op dit moment. De verwachting is dat de uitkomst van de aanbesteding medio 2023 bekend is. Het is nog onzeker of we deze uitkomst kunnen vertalen in de raadsinformatiebrief over de meicirculaire. Indien dit niet mogelijk is nemen we dit onderdeel mee in de begroting 2024-2027.

Opvang vluchtelingen/statushouders

Ook voor de komende jaren verwachten we als gemeente Waalre een groep vluchtelingen/statushouders. Dit vergt de nodige inzet van de organisatie maar brengt ook financieel risico's met zich mee doordat het de vraag is of toekomstige kosten voor asielopvang en huisvesting statushouders volledig wordt vergoed door het Rijk. Via het uitvoeringsprogramma is hier reeds € 40.000,- structureel extra voor beschikbaar gesteld door uw raad. Tot op heden is gebleken dat de financiële compensatie vanuit het rijk voldoende is, maar dit blijft een actueel risico.

Bijdragen projecten Brainportregio

Bij de noodzakelijke opgaven treft u de voorlopige bijdrage van Waalre aan de Brainportregio aan in relatie tot de Brainportdeal die de regio onlangs heeft gesloten op het gebied van onder andere mobiliteit. Er spelen regionaal nog meer zaken waarvoor in de toekomst aan de gemeente Waalre gevraagd kan worden een bijdrage te leveren. Denk hierbij aan onderwerpen als ruimte, regionale energiestrategie, transitie landelijk gebied en de schaa sprong. Op dit moment is hier geen financiële totaalinschatting van te maken.

Frictiekosten personeel

In de begroting 2023 zijn € 300.000,- frictiekosten opgenomen om te waarborgen dat wettelijke taken uitgevoerd kunnen blijven. In 2022 was dit ook het geval. Op dit moment is het nog steeds zo dat organisaties in Nederland moeite hebben met het vinden van gekwalificeerde medewerkers en deze ook te behouden. We hebben als gemeente Waalre afgelopen periode hard gewerkt om onszelf goed op de kaart te zetten als organisatie en zien daarvan nu de eerste resultaten ook terug. We hebben een aantal lastige vacatures toch permanent weten in te vullen. Op dit moment wordt er hard gewerkt om dit te continueren. Op dit moment is moeilijk in te schatten of/hoeveel budget we hiervoor in 2024 nodig denken te hebben. Op dit moment is hier om die reden nog niets voor begroot. Mochten we van mening zijn dat voor 2024 nog budget benodigd is, dan komen we hier in het proces van de begroting 2024-2027 op terug.

Veiligheid

Naar aanleiding van het collegeadvies heeft uw raad op 18 april 2023 besloten om incidenteel budget beschikbaar te stellen in het jaar 2023 voor de aanstelling van een externe adviseur veiligheid. Dit om in de tweede helft van 2023 invulling te kunnen geven aan de lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid. Eind 2023 zal door deze adviseur veiligheid een voorstel opgeleverd worden voor een structurele integrale aanpak. De vormgeving en het behoud van deze structurele aanpak zal met ingang van 2024 structurele (jaarlijkse) kosten met zich meebrengen. Deze kosten zijn op dit moment (nog) niet inzichtelijk en worden eind 2023 in het voorstel van de veiligheidsadviseur meegenomen. Na oplevering van dit voorstel wordt uw raad geïnformeerd over de daadwerkelijke structurele kosten die benodigd zijn voor deze aanpak. In deze kadernota zijn deze structurele kosten dan ook nog niet begroot. De kosten voor de tweede helft van 2023 hiervoor zijn/worden opgenomen in de turap.

Omgeving Pracht

Hier worden de voorziene investeringen voor het zuidelijke deel gedekt door de opbrengsten van de grondverkoop en/of de meerjarenplanning van openbare ruimte. Voor het noordelijke deel zijn nog geen investeringen voorzien. Hier brengen we in de loop van het jaar in kaart wat gedaan zou kunnen worden en wat de kosten hiervan zullen zijn. Het is daarna aan uw raad om te besluiten op welke manier u hier invulling aan wenst te geven.

Hutdijk/Sofiastraat

Eind 2021 heeft de gemeenteraad bij de behandeling van het Ontwikkelperspectief Buitengebied Aalst het College gevraagd nader onderzoek te doen naar de toekomstige afwikkeling van gemotoriseerd verkeer van en naar de Hut van Mie Pils en een nader voorstel aan de raad voor te leggen, voorzien van een financieel kader met dekkingsmogelijkheden. Dit onderzoek, in afrondende fase, wordt later dit jaar in een aparte raadsvergadering aan uw raad voorgelegd. Duidelijk is al wel dat indien voor een verbeterscenario op de Hutdijk dan wel Sofiastraat wordt gekozen dit een substantiële hoeveelheid geld gaat kosten. Op geen enkele wijze is hiervoor op dit moment in de begroting geld gereserveerd. Er is ook nog een scenario om vooralsnog helemaal niets te doen. Afhankelijk van een toekomstig besluit van de gemeenteraad zijn er in de nabije toekomst dan ook middelen benodigd voor het verbeteren van de situatie.

Wonen-welzijn-zorgvisie

De doelstelling van de woon-welzijn-zorganalyse is het in beeld brengen van de (toekomstige) behoefte aan wonen, zorg en welzijn van diverse doelgroepen in de gemeente Waalre, net als het beschikbare (en geplande) aanbod. De resultaten van de woon-welzijn-zorganalyse worden vervolgens verwerkt in een Wonen Welzijn Zorg Visie. Voor het uitvoeren van de analyse en het opstellen van de visie wordt een extern bureau ingezet. Via het uitvoeringsprogramma is hier reeds € 50.000,- voor beschikbaar gesteld door uw raad. Voor het uitvoeren en de borging is nog geen structureel geld geraamd.

TenneT kabel Eindhoven Zuid naar Hapert

TenneT is voornemens om een nieuwe hoogspanningskabel aan te leggen tussen Eindhoven Zuid naar Veldhoven en Hapert, mogelijk deels over het grondgebied van de gemeente Waalre. Met de netbeheerders, provincie en betrokken gemeenten vindt hierover afstemming plaats. Mogelijk biedt dit voor de gemeente Waalre een kans om de hoogspanningskabels die nu over ons grondgebied lopen ook hierbij te betrekken en onder de grond te krijgen. Dit kan een positieve invloed hebben op toekomstige ontwikkelingen in de gemeente Waalre doordat deze ruimte dan eenvoudiger in gebruik kan worden genomen voor andere doeleinden.

Wijkaanpak

Met de wijze waarop we de wijkaanpak willen vormgeven gaan we aan de slag. Dan wordt ook duidelijk welke middelen we daarvoor nodig hebben.

Ontwikkelingen sociaal domein

Er zijn een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die de uitgaven in het sociaal domein onder druk blijven zetten. Denk aan het opvangen van diverse doelgroepen binnen de eigen gemeente, een steeds toenemende zorgvraag, de personeelstekorten en wachtlijsten en landelijke opgaven zoals de Hervormingsagenda Jeugd. Hierdoor ontstaat er risico en onvoorspelbaarheid.

4. Noodzakelijke opgaven

Het college is van mening dat de hieronder beschreven opgaven zonder meer in de begroting 2024-2027 vertaald moeten worden omdat we hierin als gemeente Waalre geen vrije politieke keuze (meer) kunnen maken. Dit kan zijn als gevolg van een wettelijke verplichting en/of aangegane verplichting met aanzienlijke sanctie en/of financieel risico, noodzaak vanuit aantoonbare (on)veiligheid of omdat het een gevolg is van een reeds genomen besluit door de raad en/of college.

Aantrekken financiering

Afgelopen jaren heeft de gemeente Waalre veel kredieten beschikbaar gesteld voor noodzakelijk onderhoud en om ambities waar te maken. Dit zie je terug in circa € 20 miljoen aan openstaande restantkredieten bij de jaarrekening 2022. Voor de financiering van kredieten is eind 2021 al een lening aangetrokken van € 10 miljoen (rente € 30.000,-) De eerste inschatting is dat we in 2023/2024 (gefaseerd) extra leningen van € 10 miljoen moeten aantrekken. Dit leidt (gebaseerd op rentepercentage van 4%) tot ca. € 400.000 aan jaarlijkse rentelasten.

De lening van eind 2021 heeft een looptijd van 10 jaar. Hiervoor zijn 2 opties aan het einde van de looptijd:

- Herfinancieren tegen de dan geldende rente;
- Aflossen tijdens looptijd.

Vanaf de begroting 2024 zullen we voor huidige en toekomstige investeringen naast de afschrijvingslasten ook de rentelasten berekenen waardoor bij het nemen van een besluit tot investeren ook ruimte voor financiering zichtbaar wordt en beschikbaar komt. Hiernaast zullen we ook komen met een voorstel met betrekking tot de lopende geldleningen.

Instellen voorziening bruggen

Voor de komende 10 jaar is een bedrag van € 1.500.000 benodigd zo blijkt uit het uitgevoerde onderzoek. Er ontbreken structurele middelen voor beheer en (groot) onderhoud bruggen. Op basis van technisch areaal-onderzoek is hier nu een goed beeld van en een beheerplan opgesteld. Dit betreft alleen beheer en onderhoud. Voorgesteld wordt om hiervoor een bedrag van € 150.000 per jaar te storten in een (nieuw in te stellen) voorziening bruggen. Dekking voor deze storting zal (deels) uit de bestaande bestemmingsreserve openbare ruimte en bruggen komen. In de begroting 2024-2027 wordt dit nader uitgewerkt.

Instrumentarium grondbeleid

In 2024/2025 moet er - mede als gevolg van de nieuwe Omgevingswet - een Nota kostenverhaal en actualisatie Nota Grondbeleid worden gemaakt en door de raad vastgesteld. Ook het gemeentelijk Pachtbeleid moet worden geactualiseerd. Voor deze drie opgaves is binnen de organisatie onvoldoende specialistische kennis en capaciteit aanwezig. Een groot deel van het werk moet daarom worden uitbesteed. Geschat wordt dat hiervoor een bedrag van € 40.000 benodigd is.

Bijdrage Waalre aan Brainportdeal

Op 9 november 2022 heeft het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (hierna: BO MIRT) voor het Landsdeel Zuid

plaatsgevonden. Het BO MIRT is een jaarlijks gesprek tussen Rijk en Regio (provincies, gemeenten, waterschappen) om afspraken te maken over bereikbaarheid, veiligheid en de ruimtelijke inrichting van Nederland. Om richting te geven aan al deze opgaven werken we met de Provincie en het Rijk samen aan de doorontwikkeling van de mainportstatus van Brainport, zoals dat in het regeerakkoord genoemd wordt. De Metropoolregio Eindhoven faciliteert dit en trekt dit namens de 21 gemeenten van de regio Zuidoost Brabant. Er is voor onze regio een gezamenlijke investeringspakket overeengekomen van ruim € 1.59 miljard (inclusief BTW en inclusief de reeds op het BO Leefomgeving toegekende financiële bijdragen).

Voor Waalre betekent dit een totale bijdrage van € 900.000,- in cofinanciering. De verwachte looptijd van het project is 10 jaar. Aangezien Waalre reeds € 179.000,- heeft gereserveerd (via raadsbesluit 28 februari 2023) voor het pakket met de naam Korte Termijn Maatregelen Randweg Eindhoven A2/N2, betekent dit dat nog een bedrag van € 721.000,- moet worden gereserveerd. Voorgesteld wordt om hiervoor jaarlijks een bedrag van € 72.100 te storten in het bereikbaarheidsfonds om op deze manier de vrije reserve op peil te houden voor verbetering van de solvabiliteit en het geld hiervoor de komende jaren vrij te maken op het moment dat dit concreet benodigd is/gevraagd wordt vanuit de regio. De genoemde bedragen kunnen nog wijzigen als gevolg van ontwikkelingen binnen deze Brainportdeal.

5. Wensen

In dit hoofdstuk komen wensen naar voren waarvoor volgens het college geen directe noodzaak aanwezig is. Dit betreft onderstaande twee wensen.

Geldzorgenbeleid

Om uitvoering te kunnen geven aan het geldzorgenbeleid en het beleidsplan zoals dat nu opgesteld wordt/is, is budget nodig. Dit kan niet zonder meer naast het reguliere pakket van Werk en Inkomen opgepakt worden. Er is budget nodig om extra activiteiten in het kader van armoedebestrijding en -preventie op te kunnen pakken en uit te kunnen zetten. De voorlopige inschatting is € 90.000,- per jaar vanaf 2024. Voorgesteld wordt om hiervoor een stelpost van € 90.000,- te reserveren in de begroting 2024-2027 in afwachting van een nadere onderbouwing.

Capaciteitsuitbreiding ruimtelijk domein

Binnen de huidige formatie kunnen we regionaal maar zeer beperkt een bijdrage leveren aan projecten in het ruimtelijk domein. Op dit moment is er enkel voldoende capaciteit om op de hoogte te blijven. Wanneer we meer regionale bijdragen willen leveren is uitbreiding met 1 FTE gewenst. De structurele kosten die hiermee samenhangen bedragen jaarlijks € 100.000,-.

6. Resumé

In onderstaande tabel treft u, los van de genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 3 welke (nog) niet financieel kunnen worden vertaald, een resumé aan van de genoemde bedragen in de hoofdstukken 4 (noodzakelijke opgaven) en 5 (wensen). Afhankelijk van de ruimte die na verwerking van o.a. de meicirculaire ontstaat, wordt bepaald welke opgaven en wensen in de begroting verwerkt kunnen worden en welke niet; ófwel welke zaken boven en welke juist onder de 'zaaglijn' uitkomen. Indien nodig zullen we ook aangeven waar ruimte gevonden kan worden met oog op het komen tot een sluitende begroting.

Noodzakelijke opgaven				
Aantrekken financiering	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
Instellen voorziening beheer en onderhoud bruggen	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Bijdrage Waalre aan Brainportdeal	€ 72.000	€ 72.000	€ 72.000	€ 72.000
Instrumentarium grondbeleid	€ 40.000	€ -	€ -	€ -
Wensen				
Capaciteitsuitbreiding ruimtelijk domein	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Geldzorgenbeleid	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000